

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2011 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Kulesza

Protokolant: Anna Redkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2011 r., w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) Bankowi S.A. we W.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści:

#.

- **„Bank odpowiada wyłącznie za rzeczywiste i udowodnione straty Posiadacza spowodowane przez nieterminowe lub nieprawidłowe wykonanie jego dyspozycji”,**
- **„Umowa Konta może być wypowiedziana przez każdą ze stron, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia, z tym zastrzeżeniem, iż Bank może wypowiedzieć umowę tylko z ważnych przyczyn, do których zalicza się w szczególności: (...)”,**
- **„Posiadacz Konta oświadcza, że: został poinformowany o przetwarzaniu przez Bank oraz podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych, swoich danych osobowych oraz danych o wierzytelnościach i zobowiązaniach uzyskanych w wyniku zawarcia niniejszej umowy, w celu należytego jej wykonywania oraz realizacji innych celów statutowych Banku, w tym również po wygaśnięciu niniejszej umowy”;**
- **„Posiadacz Konta oświadcza, że: wyraża zgodę i upoważnia Bank oraz podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych do przetwarzania danych o których mowa w pkt 36 lit. a) oraz w celach tam wskazanych, w tym również po wygaśnięciu niniejszej umowy”;**
- **„Posiadacz Konta (...) wyraża zgodę na zamieszczenie i przetwarzanie swoich danych osobowych w bazie danych osobowych Banku dla celów promocyjnych i marketingowych Banku, podmiotów z nim współpracujących w zakresie świadczonych przez Bank usług bankowych oraz innych podmiotów, z którymi Bank współpracuje przy sprzedaży ich produktów i usług, a także na otrzymywanie informacji handlowej np.: o świadczonych usługach i oferowanych produktach, propozycji udziału w promocjach, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej na podany adres poczty elektronicznej oraz nr telefonu**

komórkowego oraz na posłużenie się przez Bank innymi środkami porozumiewania się na odległość w celu złożenia przez Bank propozycji zawarcia umowy, w tym również po wygaśnięciu umowy.”;

- **„Zmiany postanowień niniejszej umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności i będą wprowadzane aneksem za zgodą stron niniejszej Umowy za wyjątkiem zmian dotyczących Regulaminu, Tabeli opłat i prowizji i Tabeli oprocentowania oraz pakietu Konta.”**

II. Oddała powództwo w pozostałej części,

III. Obciąża pozwanego (...) Banku S.A. we W., kwotą 600 zł. (sześćset złotych) tytułem wpisu stałego od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony, i nakazuje pobranie tej kwoty od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie;

IV. Zasądza od pozwanego (...) Bank S. A. we W. na rzecz powoda M. S. kwotę 30 zł. (trzydzieści złotych) tytułem poniesionych kosztów przejazdu;

V. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt (...) Banku S.A. we W..

/-/ SSO Hanna Kulesza

XVII AmC 1317/09

UZASADNIENIE

Powód – M. S., pozwem z dnia 29 lipca 2009 r. , skierowanym przeciwko (...) Bankowi S.A. we W. wniósł o uznanie za niedozwolone postanowień wzorca umowy o nazwie „Umowa o prowadzenie konta dla osób fizycznych nr (...)”, zawartych odpowiednio w punktach: 7, 9, 11, 19, 21, 21c, 24, 32, 34, 36a.

Jako uzasadnienie żądań pozwu, odnośnie kolejno wskazanych postanowień powód wskazał : nieudostępnienie przed podpisaniem umowy regulaminu oraz odrębnych przepisów; nieotrzymanie regulaminu wbrew oświadczeniu; zarzucił iż 14 dniowy okres wypowiedzenia przy tak skonstruowanej umowie nie blokuje dalszych nieuprawnionych dyspozycji; brak treści regulaminu; brak wiedzy klienta o kompletności danych; zadłużenie na kwotę 30 000 zł. mogłoby wynikać z fałszerstw, tu chodzi o lokatę a nie o kredyt lub pożyczkę ze strony banku; brak informacji o podmiotach związanych oraz innych celach statutowych.

Pismem z dnia 31 sierpnia 2009 r., powód – M. S., został wezwany przez Sąd do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez przyporządkowanie okoliczności faktycznych z uzasadnienia pozwu do konkretnych punktów wzorca zakwestionowanych w pozwie oraz podanie okoliczności faktycznych do tych punktów wzorca, które powód wskazał jako niedozwolone, lecz nie uzasadnił, dlatego jego zdaniem należy te klauzule uznać za niedozwolone. W wezwaniu Sąd określił powodowi 7 dniowy termin do uzupełnienia braków formalnych pozwu w/w zakresie.

W odpowiedzi na wezwanie Sądu, powód pismem z dnia 21 września 2009 r., ograniczył zakres kwestionowanych w pozwie klauzul, i wniósł o pominięcie przy rozpoznaniu sprawy klauzul zawartych w UMOWIE O PROWADZENIE KONTA DLA OSÓB FIZYCZNYCH nr (...) z dnia 29-07-2009 r. o numerach: 7, 11, 21c, jednocześnie podtrzymując powództwo w pozostałym zakresie. Zgodnie z powyższym powód ograniczył powództwo do pkt. 9, 19, 21, 24, 32, 34, 36a spornego wzorca.

Pismem z dnia 4 listopada 2010 r., powód podtrzymał żądania pozwu w zakresie pkt. 19, 21, 32, 34, 36a wskazanego wzorca oraz rozszerzył powództwo o pkt. 36 b, 36 c, 37 i 38 wzorca. Ostatecznie powód wniósł o uznanie za niedozwolone następujących zapisów wzorca o treści:

#.

- „Bank odpowiada wyłącznie za rzeczywiste i udowodnione straty Posiadacza spowodowane przez nieterminowe lub nieprawidłowe wykonanie jego dyspozycji” (pkt 19 Umowy),
- „Umowa Konta może być wypowiedziana przez każdą ze stron, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia, z tym zastrzeżeniem, iż Bank może wypowiedzieć umowę tylko z ważnych przyczyn, do których zalicza się w szczególności: (...)” (pkt 21 Umowy),
- „Posiadacz niniejszym oświadcza, iż wszelkie dane przekazane Bankowi w celu zawarcia niniejszej umowy są kompletne i prawdziwe” (pkt 32 Umowy),
- „Posiadacz oświadcza, że w zakresie roszczeń Banku wynikających z niniejszej umowy poddaje się egzekucji w trybie określonym w art. 97 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe i upoważnia Bank do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty zadłużenia: 30 000 (trzydzieści tysięcy złotych) PLN. Bank może wystąpić o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności najpóźniej w terminie trzech lat od dnia, w którym umowa uległa rozwiązaniu.” (pkt 34 Umowy)
- „Posiadacz Konta oświadcza, że: został poinformowany o przetwarzaniu przez Bank oraz podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych, swoich danych osobowych oraz danych o wierzytelnościach i zobowiązaniach uzyskanych w wyniku zawarcia niniejszej umowy, w celu należytego jej wykonywania oraz realizacji innych celów statutowych Banku, w tym również po wygaśnięciu niniejszej umowy” (pkt 36 a Umowy).
- „Posiadacz Konta oświadcza, że: wyraża zgodę i upoważnia Bank oraz podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych do przetwarzania danych o których mowa w pkt 36 lit. a) oraz w celach tam wskazanych, w tym również po wygaśnięciu niniejszej umowy” (pkt 36b Umowy);
- „Posiadacz Konta oświadcza, że: został poinformowany o dobrowolnym charakterze przekazania swoich danych osobowych, prawie kontroli przetwarzania swoich danych osobowych oraz żądania uzupełnienia, uaktualnienia i sprostowania tych danych w zbiorze danych Banku” (pkt 36c Umowy);
- „Posiadacz Konta M. S. wyraża zgodę na zamieszczenie i przetwarzanie swoich danych osobowych w bazie danych osobowych Banku dla celów promocyjnych i marketingowych Banku, podmiotów z nim współpracujących w zakresie świadczonych przez Bank usług bankowych oraz innych podmiotów, z którymi Bank współpracuje przy sprzedaży ich produktów i usług, a także na otrzymywanie informacji handlowej np.: o świadczonych usługach i oferowanych produktach, propozycji udziału w promocjach, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej na podany adres poczty elektronicznej oraz nr telefonu komórkowego oraz na posłużenie się przez Bank innymi środkami porozumiewania się na odległość w celu złożenia przez Bank propozycji zawarcia umowy, w tym również po wygaśnięciu umowy.” (pkt 37 Umowy);
- „Zmiany postanowień niniejszej umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności i będą wprowadzane aneksem za zgodą stron niniejszej Umowy za wyjątkiem zmian dotyczących Regulaminu, Tabeli opłat i prowizji i Tabeli oprocentowania oraz pakietu Konta.” (pkt 38 Umowy).

W odpowiedzi na pozew, pełnomocnik pozwanego (...) Banku S.A. we W., wniósł o oddalenie powództwa w całości, oraz o zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego. Odnosząc się do poszczególnych zarzutów zawartych w pozwie pozwany podniósł, iż:

- w zakresie pkt 7, 11, 21 wzorca umowy o prowadzenie konta dla osób fizycznych, twierdzenie, iż nie został udostępniony regulamin, a także odrębne przepisy, o których mowa w pkt 9 wzorca, nie wpływa w żaden sposób na ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób naruszający dobre obyczaje, rażąco naruszając jego interesy. Pozwany wskazał, iż żądanie pozwu jest nieuzasadnione, gdyż powód podpisując umowę, potwierdził okoliczność, wymienioną w pkt 11 wzorca tj., iż otrzymał Regulamin i Tabelę opłat i prowizji oraz się z nimi

zapoznał. Zdaniem pozwanego w świetle tego postanowienia oraz faktu zawarcia przez pozwanego z powodem umowy konta osobistego, to powód stosowanie do art. 6 k.c. powinien udowodnić, iż nie otrzymał niniejszych dokumentów, a co za tym idzie, iż nie miał możliwości się z nimi zapoznać.

- w zakresie pkt 9 wzorca chodzi wyłącznie o dostęp konsumenta do banku i jego produktów, za pośrednictwem innych kanałów dostępu jak placówka banku, a w szczególności o bankowość elektroniczną. Szczegółowy tryb i zasady korzystania z tych kanałów zostały określone w samej umowie jak i regulaminie.
- w zakresie pkt 21 wzorca - również dla pozwanego banku został zastrzeżony na rzecz konsumenta taki sam 14 dniowy termin do wypowiedzenia bankowi przedmiotowej umowy.
- w zakresie pkt 19 wzorca - pozwany odpowiada wyłącznie za rzeczywiste i udowodnione straty posiadacza spowodowane przez nieterminowe lub nieprawidłowe wykonanie jego dyspozycji, pozwany twierdzi, iż nie ogranicza odpowiedzialności pozwanego względem konsumenta za takie działanie banku. Ponadto pozwany twierdzi, iż jest on odpowiedzialny za wszelkie nieterminowe i nieprawidłowe dyspozycje, jeśli zostały wykonane z winy pozwanego. Jednakże pozwany zastrzega, iż ma prawo do żądania potwierdzenia przez posiadacza faktycznie poniesionej straty, co stanowić może podstawę do ustalenia wysokości należnego posiadaczowi odszkodowania.
- w zakresie pkt 24 wzorca, pozwany wskazał, iż określony w nim 14 – dniowy termin, po upływie, którego uważa się wysłane przez pozwanego wypowiedzenie umowy za doręczone ma wg niego wyłącznie charakter techniczny. Zdaniem pozwanego upływ tego terminu pozwala przyjąć, iż w normalnych okolicznościach wypowiedzenie wysłane listem powinno dotrzeć do adresata w terminie 14 dni. Według pozwanego, w przypadku wykazania przez posiadacza, iż otrzymał wypowiedzenie umowy w terminie późniejszym, niż przewidziany w niniejszym postanowieniu pozwany może przyjąć, iż wypowiedzenie zostało doręczone po upływie dłuższego terminu niż określony we wzorcu.
- w zakresie pkt 32, 34, i 36a wzorca – pozwany podniósł, że mają one charakter oświadczeń posiadacza, których przyjęcie przez pozwanego jest niezbędne do prawidłowego wykonania umowy.

Odnośnie pkt 32 wzorca pozwany podniósł, iż posiadacz konta, oświadcza, że przekazał bankowi kompletne dane, w celu zawarcia umowy. Przez kompletne dane pozwany rozumie, takie dane, w których nie brakuje żadnego z elementów, przy czym chodzi przede wszystkim o takie dane, których prawdziwości nie można potwierdzić za pomocą dokumentu urzędowego np. wskazany adres do korespondencji, czy numer telefonu kontaktowego.

Odnośnie postanowienia wzorca zawartego w pkt 34, pozwany wskazał, iż oświadczenie o poddaniu się egzekucji, o którym mowa w klauzuli jest wymagane przez ustawę Prawo bankowe z dnia 29-08-1997 r. a art. 97 ust. 2 szczegółowo reguluje, jaką treść powinno mieć to oświadczenie. Ponadto pozwany powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego III CA 4/99 z dnia 29-08-1999 r., zgodnie z którym skoro art. 97 ust 2 ustawy wymaga, aby oświadczenie dłużnika określało kwotę, do której dłużnik poddaje się egzekucji, to w wypadku, jeżeli z uwagi na charakter czynności bankowych nie jest możliwe od razu ściśle określenie kwoty, oświadczenie o poddaniu się egzekucji powinno wskazywać górną jej wysokość, która w ten sposób zakreśla dopuszczalną granicę egzekucji. Pozwany Stwierdził, że w taki właśnie sposób określił tę kwotę w przypadku roszczenia banku wynikającego z obsługi rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego.

Następnie pozwany odnosząc się do postanowienia zawartego w pkt 36 a) wzorca, wskazał, iż wynika on z art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29-08-1997 r. o ochronie danych osobowych. Według pozwanego na podstawie tego przepisu administrator danych obowiązany jest poinformować osobę, której dane dotyczą, o celu zbierania danych, a w szczególności o znanych mu w czasie udzielania informacji lub przewidzianych odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych. Pozwany wskazał również, iż informacja o podmiotach związanych z bankiem oraz statut banku dostępne są dla klientów banku w jego placówkach. Zdaniem pozwanego brak informacji, na temat podmiotów współpracujących

z bankiem, czy też innych celów statutowych nie ma wpływu na ukształtowanie praw i obowiązków stron umowy, nie może, więc stanowić podstawy do uznania postanowienia za niedozwolone.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany (...) Bank S.A. we W. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług bankowych. W ramach prowadzonej działalności pozwany oferuje również usługę prowadzenia konta osobistego dla osób fizycznych, dla realizacji której przygotował wzorzec o nazwie „Umowa o prowadzenie konta dla osób fizycznych” zawierający zakwestionowane przez powoda postanowienia o następującej treści:

#.

- „Bank odpowiada wyłącznie za rzeczywiste i udowodnione straty Posiadacza spowodowane przez nieterminowe lub nieprawidłowe wykonanie jego dyspozycji” (pkt 19 Umowy),
- „Umowa Konta może być wypowiedziana przez każdą ze stron, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia, z tym zastrzeżeniem, iż Bank może wypowiedzieć umowę tylko z ważnych przyczyn, do których zalicza się w szczególności: (...)” (pkt 21 Umowy),
- „Posiadacz niniejszym oświadcza, iż wszelkie dane przekazane Bankowi w celu zawarcia niniejszej umowy są kompletne i prawdziwe” (pkt 32 Umowy),
- „Posiadacz oświadcza, że w zakresie roszczeń Banku wynikających z niniejszej umowy poddaje się egzekucji w trybie określonym w art. 97 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe i upoważnia Bank do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty zadłużenia: 30 000 (trzydzieści tysięcy złotych) PLN. Bank może wystąpić o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności najpóźniej w terminie trzech lat od dnia, w którym umowa uległa rozwiązaniu.” (pkt 34 Umowy)
- „Posiadacz Konta oświadcza, że: został poinformowany o przetwarzaniu przez Bank oraz podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych, swoich danych osobowych oraz danych o wierzytelnościach i zobowiązaniach uzyskanych w wyniku zawarcia niniejszej umowy, w celu należytego jej wykonywania oraz realizacji innych celów statutowych Banku, w tym również po wygaśnięciu niniejszej umowy” (pkt 36 a Umowy).
- „Posiadacz Konta oświadcza, że: wyraża zgodę i upoważnia Bank oraz podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych do przetwarzania danych o których mowa w pkt 36 lit. a) oraz w celach tam wskazanych, w tym również po wygaśnięciu niniejszej umowy” (pkt 36b Umowy);
- „Posiadacz Konta oświadcza, że: został poinformowany o dobrowolnym charakterze przekazania swoich danych osobowych, prawie kontroli przetwarzania swoich danych osobowych oraz żądania uzupełnienia, uaktualnienia i sprostowania tych danych w zbiorze danych Banku” (pkt 36c Umowy);
- „Posiadacz Konta M. S. wyraża zgodę na zamieszczenie i przetwarzanie swoich danych osobowych w bazie danych osobowych Banku dla celów promocyjnych i marketingowych Banku, podmiotów z nim współpracujących w zakresie świadczonych przez Bank usług bankowych oraz innych podmiotów, z którymi Bank współpracuje przy sprzedaży ich produktów i usług, a także na otrzymywanie informacji handlowej np.: o świadczonych usługach i oferowanych produktach, propozycji udziału w promocjach, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej na podany adres poczty elektronicznej oraz nr telefonu komórkowego oraz na posłużenie się przez Bank innymi środkami porozumiewania się na odległość w celu złożenia przez Bank propozycji zawarcia umowy, w tym również po wygaśnięciu umowy.” (pkt 37 Umowy);

- „Zmiany postanowień niniejszej umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności i będą wprowadzane aneksem za zgodą stron niniejszej Umowy za wyjątkiem zmian dotyczących Regulaminu, Tabeli opłat i prowizji i Tabeli oprocentowania oraz pakietu Konta.” (pkt 38 Umowy).

Pozwany nie zakwestionował wiarygodności dołączonego do pozwu wzorca umownego, ani też nie zarzucił niezgodności kwestionowanych postanowień z jego treścią, dlatego okoliczności te należało uznać za udowodnione na podstawie art. 230 k.p.c.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

W postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przedmiotem oceny Sądu jest to, czy zawarte we wzorach, kwestionowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz czy skutkiem tego dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumentów. Nie dotyczy to jednak postanowień regulujących główne świadczenia stron, jak cena lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Decydujące znaczenie dla oceny abuzywności tych postanowień ma fakt, czy zostały uzgodnione w sposób indywidualny.

Zgodnie z treścią art. 385¹§1 kc przesłankami abuzywności postanowień wzorca umownego jest ich sprzeczność z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów konsumenta. Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka. „Dobre obyczaje” to reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące choćby niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania.

Klauzula generalna wyrażona w art. 385¹ §1 k.c. uzupełniona została listą niedozwolonych postanowień umownych zamieszczoną w art. 385³ k.c. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków lub ryzyka między stronami prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Są to takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta) z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają w gorszym położeniu. Wyliczenie to ma charakter niepełny, przykładowy i pomocniczy. Funkcja jego polega na tym, iż zastosowanie we wzorcu umowy postanowień odpowiadających wskazanym w katalogu znacząco ułatwić ma wykazanie, że spełniają one przesłanki niedozwolonych postanowień umownych objętych klauzulą generalną art. 385¹ §1 k.c. W razie wątpliwości ciężar dowodu, że dane postanowienia nie spełniają przesłanek klauzuli generalnej spoczywa na przedsiębiorcy – art. 385¹ §4 k.c. Aby uchylić domniemanie, że klauzula umowna zgodna z którąś z przykładowych klauzul wymienionych w art. 385³ k.c. jest niedozwolonym postanowieniem umownym należy wykazać, że została ona uzgodniona indywidualnie lub, że nie kształtuje praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając ich interesy mimo swego „niedozwolonego” brzmienia tzn. nie spełnia przesłanek z art. 385¹ §1 k.c. Dopiero po wykazaniu tej drugiej okoliczności może dojść do obalenia domniemania abuzywności.

Bezspornym jest, że w rozpoznawanym przypadku konsument nie miał wpływu na treść kwestionowanych postanowień umownych, nie były one z nim uzgodnione indywidualnie. Pozwany nie przedstawił również żadnego dowodu na okoliczność, iż konsument miał możliwość prowadzenia negocjacji lub też innego wpływu na treść postanowień przedmiotowego wzorca. Sąd ustalił zatem, że wskazany wzorzec umowny nie był uzgadniany indywidualnie z konsumentem.

Przedmiotowe postanowienia nie dotyczą również głównych świadczeń stron, którymi w niniejszym przypadku są: ze strony pozwanego - świadczenie usług bankowych, ze strony konsumenta - zapłata wynagrodzenia za świadczone

usługi. Do rozstrzygnięcia pozostała zatem kwestia, czy przedmiotowe postanowienia, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta.

Odnośnie zakwestionowanego przez powoda postanowienia umownego pochodzącego z pkt 19 wzorca o treści: „Bank odpowiada wyłącznie za rzeczywiste i udowodnione straty Posiadacza spowodowane przez nieterminowe lub nieprawidłowe wykonanie jego dyspozycji”, stwierdzić należy, iż niewątpliwie prowadzi ono do wyłączenia lub istotnego ograniczenia odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Do umowy rachunku bankowego mają zastosowanie przepisy ogólne zobowiązań kodeksu cywilnego dotyczące odpowiedzialności banku za szkodę powstałą w wyniku jego zawinionego działania, w tym wypadku nieterminowego lub nieprawidłowego wykonania dyspozycji złożonych przez konsumenta.

Stosownie do treści art. 361 §2 k.c., naprawienie szkody powstałej w skutek opisanego wyżej działania banku, obejmuje straty, które poszkodowany (konsument) poniósł w wyniku działań bądź zaniechań banku oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Wskazać przy tym należy, iż treść art. 52 ust 2 pkt 10 ustawy – Prawo bankowe, nie wyłącza stosowania w umowach z konsumentami art. 361 §2 k.c. natomiast określa co powinna zawierać umowa rachunku bankowego. Punkt 10 tegoż artykułu wskazuje, iż w umowie należy zawrzeć postanowienia co do zakresu odpowiedzialności banku oraz wysokości odszkodowania banku za prowadzenie rachunku bankowego. Powyższe nie oznacza jednak, iż postanowienia umowy w tym zakresie mogą zostać określone dowolnie, z pominięciem obowiązujących strony umowy cywilnej przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Tymczasem w treści zakwestionowanej klauzuli pozwany wyłącza swoją odpowiedzialność wobec konsumenta za utracone korzyści, które mógłby on osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono, a więc gdyby Bank terminowo oraz prawidłowo zrealizował dyspozycję złożoną przez konsumenta. Postanowienie to jako mieszczące się w hipotezie art. 385³ pkt 2 kc należało zatem uznać za niedozwolone postanowienie bowiem, jak wskazano kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami naruszając w ten sposób w sposób rażący jego interesy.

Odnośnie postanowienia umownego zawartego w pkt 21 wzorca o treści: „Umowa Konta może być wypowiedziana przez każdą ze stron, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia, z tym zastrzeżeniem, iż Bank może wypowiedzieć umowę tylko z ważnych przyczyn, do których zalicza się w szczególności: (...) Sąd zważył, iż stanowi ono niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art.385¹ §1 k.c., ponieważ przewiduje zbyt krótki okres wypowiedzenia umowy rachunku bankowego – 14 dni. Wskazać należy, iż ustalenie przez Bank tak krótkiego okresu wypowiedzenia umowy pociąga za sobą nadmiernie uciążliwe dla konsumenta konsekwencje. W sytuacji gdy Bank wypowie, zgodnie z zakwestionowanym postanowieniem, umowę rachunku bankowego, konsument będzie zmuszony zaledwie w terminie 14 dni do dopełnienia wszelkich formalności związanych z ewentualną zmianą Banku. Oznacza to, iż we wskazanym terminie, będzie on zmuszony dokonać wyboru nowego banku, zapoznać się z jego ofertą dotyczącą prowadzenia rachunku bankowego, zgromadzić wszystkie niezbędne i wymagane w tym zakresie dokumenty, dokonać przeniesienia swoich środków finansowych oraz przekazać informację dotyczącą zmiany numeru konta bankowego we wszystkich instytucjach i firmach, z którymi łączy go stosunki o charakterze finansowym oraz np. u swego pracodawcy, który dokonuje przelewu wynagrodzenia na wskazany rachunek bankowy. Zdaniem Sądu, czas w jakim konsument musiałby dokonać wszystkim ewentualnych czynności, wskazanych powyżej, związanych z zamknięciem dotychczasowego rachunku bankowego oraz otwarciem nowego, jest nieproporcjonalny do czasu, w jakim, zgodnie z zakwestionowanym postanowieniem, winien jest ich dopełnić w celu niezakłóconego korzystania z rachunku bankowego. W ocenie Sadu normą dobrego obyczaju w takiej sytuacji byłoby określenie terminu wypowiedzenia obejmującego co najmniej jeden okres rozliczeniowy – tj. 30 dni.

Nadto na uwagę zdaniem Sądu zasługuje fakt, iż zakwestionowane postanowienie umowne wypełnia przesłanki z art. 385³ pkt 9 i 10 k.c. albowiem poprzez takie ukształtowanie treści postanowienia przyznają Bankowi uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, a w konsekwencji uprawniają do jednostronnego wypowiedzenia umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w umowie. Zgodnie bowiem z treścią art. 730 k.c. „rozwiązanie umowy

rachunku bankowego zawartej na czas nie oznaczony może nastąpić w każdym czasie wskutek wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron; jednakże bank może wypowiedzieć taką umowę tylko z ważnych powodów.” Mając na względzie utrwalone, w tym zakresie, stanowisko doktryny, iż „ważne powody wypowiedzenia umowy rachunku bankowego powinny być określone w treści umowy”, Sąd zważył, iż winny one stanowić zamknięty katalog przyczyn, w których Bank może wypowiedzieć umowę rachunku bankowego. Tymczasem zakwestionowane postanowienie umowne, poprzez swoją redakcję: „do których zalicza się w szczególności: (...)” stanowi otwarty katalog przyczyn będących podstawą wypowiedzenia przez Bank umowy rachunku i tym samym umożliwia Bankowi dokonywanie wiążącej interpretacji tego co będzie stanowiło ów ważny powód. Poprzez użycie w kwestionowanej klauzuli sformułowania „, w szczególności ” Bank uzyskuje uprawnienie do sprzecznego z dobrymi obyczajami kształtowania praw i obowiązków konsumenta , rażąco naruszającego jego interesy poprzez jednostronną ocenę niewymienionych w umowie okoliczności , wskutek czego może podjąć decyzje o wypowiedzeniu umowy.

Zdaniem Sądu, takie ukształtowanie stosunku prawnego stanowi nadużycie przewagi kontraktowej pozwanego-profesjonalisty względem konsumenta.

Odnosnie zaś postanowienia zawartego w pkt 36a umowy, o treści: ”Posiadacz Konta oświadcza, że: został poinformowany o przetwarzaniu przez Bank oraz podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych, swoich danych osobowych oraz danych o wierzytelnościach i zobowiązaniach uzyskanych w wyniku zawarcia niniejszej umowy, w celu należytego jej wykonywania oraz realizacji innych celów statutowych Banku, w tym również po wygaśnięciu niniejszej umowy”, wskazać należy, iż stanowi ono niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art.385¹ §1 k.c., ponieważ poprzez takie sformułowanie jego treści narzuca konsumentowi wyrażenie zgody na przetwarzanie przez Bank oraz bliżej nie określone podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych jego danych osobowych oraz danych o wierzytelnościach i zobowiązaniach uzyskanych w wyniku zawarcia umowy o świadczenie usług rachunku bankowego. Tymczasem treść art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych wskazuje w jakim zakresie dopuszczalne jest przetwarzanie danych osobowych. Mając na względzie jego treść wskazać należy, iż zgoda na przetwarzanie danych osobowych w postaci oświadczenia woli musi zostać złożona świadomie, wyraźnie oraz co najważniejsze swobodnie. Ponadto zgoda na przetwarzanie danych osobowych nie może być zgodą blankietową tzn. taką która nie wskazuje konkretnego celu w jakim te dane osobowe mogą być przetwarzane. Takie stanowisko zaprezentował Naczelny Sąd Administracyjny, który w wyroku z dnia 4 kwietnia 2003 r. (sygn. akt II SA 2135/02) stwierdził, iż :zgoda na przetwarzanie danych musi być wyraźna”. Poprzez umieszczenie we wzorcu umownym oświadczenia o treści zakwestionowanej w pozwie, konsument nie miał szansy na swobodne udzielenie takiej zgody. Nie miał on możliwości wyrażenia sprzeciwu co do przetwarzania jego danych osobowych oraz danych o wierzytelnościach i zobowiązaniach uzyskanych w wyniku zawarcia umowy o świadczenie usług rachunku bankowego, albowiem zakwestionowana klauzula narzuca oświadczenie o tym, że został on o tym poinformowany. Nadto z zapisu objętego pozwem wynika, iż do przetwarzania w/w danych będzie uprawniony nie tylko Bank, ale bliżej nieokreślone podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług. Oznacza to, iż faktycznie nieograniczony krąg osób oraz podmiotów będzie miał dostęp do objętych postanowieniem danych osobowych. Nie bez znaczenia dla abuzywności omawianego postanowienia pozostaje fakt, iż z góry narzucona konsumentowi zgoda na przetwarzanie danych osobowych obowiązuje również po wygaśnięciu umowy. Zdaniem Sądu, takie ukształtowanie treści postanowienia umownego kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interesy.

Powyższe argumenty znajdują zastosowanie również w odniesieniu do postanowienia zawartego w pkt 36b umowy, o treści: „Posiadacz Konta oświadcza, że: wyraża zgodę i upoważnia Bank oraz podmioty związane z Bankiem umową o współpracy w zakresie świadczonych usług bankowych do przetwarzania danych o których mowa w pkt 36 lit. a) oraz w celach tam wskazanych, w tym również po wygaśnięciu niniejszej umowy.”, a także do zapisu zawartego w pkt 37 wzorca umowy, o treści: „Posiadacz Konta (...) wyraża zgodę na zamieszczenie i przetwarzanie swoich danych osobowych w bazie danych osobowych Banku dla celów promocyjnych i marketingowych Banku, podmiotów z nim współpracujących w zakresie świadczonych przez Bank usług bankowych oraz innych podmiotów,

z którymi Bank współpracuje przy sprzedaży ich produktów i usług, a także na otrzymywanie informacji handlowej np.: o świadczonych usługach i oferowanych produktach, propozycji udziału w promocjach, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej na podany adres poczty elektronicznej oraz nr telefonu komórkowego oraz na posłużenie się przez Bank innymi środkami porozumiewania się na odległość w celu złożenia przez Bank propozycji zawarcia umowy, w tym również po wygaśnięciu umowy”. Oba postanowienia zawierają upoważnienie dla Banku do przekazania danych osobowych konsumenta bliżej nieokreślonym podmiotom, z którymi Bank współpracuje oraz przewidują wyrażenie z góry, zgody m.in. na przetwarzanie oraz przekazywanie danych osobowych konsumenta również po wygaśnięciu umowy na mocy której konsument te dane przekazał. Mając powyższe na względzie oba te postanowienie w ocenie Sądu należy uznać za naruszające art. 385¹ §1 k.c.

Klauzulę zawartą w pkt 38 spornego wzorca umowy, o treści: „Zmiany postanowień niniejszej umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności i będą wprowadzane aneksem za zgodą stron niniejszej Umowy za wyjątkiem zmian dotyczących Regulaminu, Tabeli opłat i prowizji i Tabeli oprocentowania oraz pakietu Konta”, należało uznać za niedozwolone postanowienie umowne z racji tego, że przewiduje ono możliwość jednostronnej zmiany Regulaminu przez Bank bez wskazania ważnej przyczyny, bez wcześniejszego powiadomienia o takim zamiarze konsumenta, a także bez wskazania terminu do wypowiedzenia umowy na wypadek niewyrażenia przez konsumenta zgody na wprowadzaną zmianę Regulaminu oraz tego, że wyłącza obowiązek doręczenia konsumentowi treści proponowanych zmian Regulaminu. Takie ukształtowanie praw i obowiązków stron, bezsprzecznie narusza równowagę kontraktową na niekorzyść konsumenta. Pozostaje ono również w sprzeczności z ogólną zasadą skuteczności składania oświadczeń woli określoną w art. 61 k.c

O abuzywności zakwestionowanego postanowienia umownego świadczy również brak zapisu o możliwości wypowiedzenia umowy jak również niewskazanie okresu wypowiedzenia umowy przez konsumenta w przypadku gdyby nie zaakceptował on wprowadzanych zmian Regulaminu. Przy czym podkreślenia wymaga, że zgodnie z treścią pkt . 11 przedmiotowego wzorca – (umowy o prowadzenie konta dla osób fizycznych) regulamin stanowi integralną część umowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdzając, że kwestionowane, wymienione powyżej postanowienia wzorca umownego stosowanego przez pozwanego stanowią klauzule niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c., zakazał ich wykorzystywania w obrocie - art. 479⁴² k.p.c.

Odnosząc się do klauzuli umownej zawartej w pkt 32 wzorca umowy, o treści: „Posiadacz niniejszym oświadcza, iż wszelkie dane przekazane Bankowi w celu zawarcia niniejszej umowy są kompletne i prawdziwe” Sąd stwierdził, iż nie jest ona niezgodna z art. 385¹ k.c. Zapis ten, zdaniem Sądu nie narusza interesów konsumentów ani nie stoi w sprzeczności z dobrymi obyczajami. Stanowi on zwyczajowo przyjęte i stosowane oświadczenie, iż dane przekazane Bankowi są kompletne i prawdziwe co z kolei umożliwi np.: prawidłową wymianę korespondencji.

Odnosnie postanowienia zawartego w pkt 34 wzorca umowy o treści: „Posiadacz oświadcza, że w zakresie roszczeń Banku wynikających z niniejszej umowy poddaje się egzekucji w trybie określonym w art. 97 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe i upoważnia Bank do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty zadłużenia: 30 000 (trzydzieści tysięcy złotych) PLN. Bank może wystąpić o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności najpóźniej w terminie trzech lat od dnia, w którym umowa uległa rozwiązaniu.”, Sąd zważył, iż powód nie wykazał w toku postępowania, iż zapis ten kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz że skutkiem tego dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumentów. Wskazać przy tym należy, iż instytucja poddania się egzekucji w trybie określonym w art. 97 ustawy – Prawo bankowe jest prawnie dopuszczonym i powszechnie stosowanym instrumentem ochrony wierzyciela, w tym wypadku Banku, w relacjach z dłużnikiem. Umożliwia ona szybkie dochodzenie należności wynikających z zobowiązań umownych, bez szkody dla którejkolwiek ze stron umowy. Ponadto stwierdzić należy, iż konieczność wskazania konkretnej kwoty zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny wynika z treści ust 2 art. 97 Prawa bankowego. Dlatego

też, zdaniem Sądu, postanowienie to nie spełnia przesłanek niedozwolonego postanowienia umownego w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c.

Sąd nie znalazł również podstaw do uwzględnienie powództwa w zakresie postanowienia zawartego w pkt 36c Umowy, o treści: „Posiadacz Konta oświadcza, że: został poinformowany o dobrowolnym charakterze przekazania swoich danych osobowych, prawie kontroli przetwarzania swoich danych osobowych oraz żądania uzupełnienia, uaktualnienia i sprostowania tych danych w zbiorze danych Banku”, albowiem zapis ten nie określa praw ani obowiązków konsumenta jako strony umowy, lecz stanowi jednostronne i oświadczenie woli konsumenta.

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do w wyniku sporu na podstawie art. 100 k.p.c. uznając, iż strona powodowa uległa tylko co do nieznaczej części swego żądania.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządza zgodnie z art. 479⁴⁴ k.p.c.

/-/ SSO Hanna Kulesza